

POSTĘPOWANIE EGZEKUCYJNE KOMORNICY SĄDOWI KOSZTY EGZEKUCYJNE

redakcja naukowa Jacek Gołaczyński

Kinga Flaga-Gieruszyńska, Jacek Gołaczyński
Aleksandra Klich, Joanna Studzińska, Zbigniew Woźniak

BIBLIOTEKA SĄDOWA

POSTĘPOWANIE EGZEKUCYJNE KOMORNICY SĄDOWI KOSZTY EGZEKUCYJNE

redakcja naukowa Jacek Gołaczyński

Kinga Flaga-Gieruszyńska, Jacek Gołaczyński
Aleksandra Klich, Joanna Studzińska, Zbigniew Woźniak

BIBLIOTEKA SĄDOWA

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 19 czerwca 2019 r.

Recenzent

Dr hab. Włodzimierz Głodowski

Wydawca

Izabella Małecka

Redaktor prowadzący

Hanna Kolenkiewicz

Opracowanie redakcyjne

Michał Dymiński

Projekt okładek serii

Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Łamanie

Andrzej Gudowski

Poszczególne rozdziały publikacji opracowali:

Jacek Gołaczyński – IV, XII, XIII

Kinga Flaga-Gieruszyńska – I, VII

Aleksandra Klich – III, X, XI

Joanna Studzińska – II, V, VI, XIV

Zbigniew Woźniak – VIII, IX, XV–XVIII

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2019

ISBN 978-83-8160-543-4

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
---------------------	----

Rozdział I

Komornicy sądowi	15
1. Status komornika sądowego	15
2. Czynności komornika sądowego	19
3. Powoływanie i odwoływanie komornika sądowego	27
4. Zastępstwo komornika sądowego.....	38
5. Aplikanci komorniczy. Asesorzy	47
6. Nadzór nad komornikami	55
7. Organy egzekucyjne.....	68
8. Sąd. Referendarz sądowy.....	69
9. Komornik sądowy i jego czynności w Kodeksie postępowania cywilnego.....	71
10. Zarządca	78

Rozdział II

Koszty postępowania egzekucyjnego	81
1. Pojęcie kosztów postępowania egzekucyjnego	81
2. Opłata komornicza.....	87
3. Wydatki i zaliczki na wydatki	96
4. Miarkowanie opłaty komorniczej.....	98
5. Opłata komornicza a umorzenie postępowania	108
6. Zwolnienie od kosztów komorniczych.....	111

Rozdział III

Tytuły egzekucyjne	112
1. Podstawy egzekucji sądowej	112
2. Pojęcie i rodzaje tytułów egzekucyjnych	113
2.1. Orzeczenia sądu	117
2.2. Ugody sądowe	121
2.3. Orzeczenia referendarza sądowego.....	123

2.4. Inne orzeczenia, ugody i akty, które z mocy ustawy podlegają wykonaniu w drodze egzekucji sądowej	124
2.5. Akty notarialne szczególnej treści	130

Rozdział IV

Klauzula wykonalności	139
1. Pojęcie klauzuli wykonalności	139
2. Wydanie klauzuli	140
3. Rozpoznanie wniosku.....	144
4. Skład sądu.....	146
5. Właściwość sądu w sprawie o nadanie klauzuli wykonalności.....	153
6. Klauzula wykonalności na rzecz lub przeciwko osobie niewymienionej w tytule egzekucyjnym	158
7. Zażalenie.....	172

Rozdział V

Wszczęcie postępowania egzekucyjnego i inne czynności egzekucyjne	179
1. Wszczęcie postępowania egzekucyjnego	179
2. Wniosek o wszczęcie egzekucji	180
3. Skutki wszczęcia postępowania egzekucyjnego	184
4. Ustalenie majątku dłużnika.....	186
5. Złożenie wykazu majątku	188
6. Poszukiwanie majątku dłużnika.....	190
7. Zawiadomienie o wszczęciu egzekucji	191
8. Czynności egzekucyjne	194
9. Protokół egzekucyjny.....	200
10. Czynności egzekucyjne utrwalane za pomocą urzędnika rejestrującego obraz i dźwięk	201
11. Opinia biegłego w toku czynności egzekucyjnych.....	203
12. Zakończenie postępowania egzekucyjnego.....	205

Rozdział VI

Zawieszenie i umorzenie postępowania egzekucyjnego	207
1. Wstęp – cel i skutki zawieszenia i umorzenia postępowania egzekucyjnego	207
2. Zawieszenie postępowania egzekucyjnego z urzędu – brak zdolności procesowej lub przedstawiciela ustawowego oraz śmierć dłużnika lub wierzyciela.....	214
3. Zawieszenie na wniosek (art. 820 k.p.c.).....	218
4. Zawieszenie postępowania egzekucyjnego a skarga na czynności komornika lub zażalenie na postanowienie sądu	224
5. Wstrzymanie czynności	226

6. Umorzenie postępowania egzekucyjnego z mocy prawa i z urzędu (art. 824 k.p.c.).....	229
7. Umorzenie na wniosek (art. 825 k.p.c.).....	234

Rozdział VII

Ograniczenia egzekucji	236
1. Ograniczenia przedmiotowe.....	236
2. Ograniczenia podmiotowe egzekucji	251
3. Ograniczenia co do sposobu prowadzenia egzekucji	254

Rozdział VIII

Powództwa przeciwegzekucyjne	259
1. Uwagi ogólne.....	259
2. Postępowanie odrębne dla rozpoznania powództw przeciwegzekucyjnych.....	260
3. Zagadnienia wspólne dla powództw opozycyjnych i ekscydencyjnych.....	261
4. Wartość przedmiotu sporu w sprawach z powództw przeciwegzekucyjnych	263
5. Prekluzja zarzutów	264
6. Powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności	265
7. Legitymacja czynna	266
8. Termin do wytoczenia powództwa opozycyjnego	269
9. Powództwo ekscydencyjne	278
10. Problem możliwości dochodzenia odszkodowania w przypadku nieskorzystania przez osobę trzecią z powództwa ekscydencyjnego	280
11. Powództwo ekscydencyjne – skarga na czynność komornika	281
12. Zarzuty ze skargi pauliańskiej w sprawie z powództwa ekscydencyjnego	284

Rozdział IX

Egzekucja świadczeń pieniężnych	287
1. Egzekucja z ruchomości	287
1.1. Właściwość organu egzekucyjnego. Wszczęcie egzekucji świadczeń pieniężnych z ruchomości	287
Właściwość organu egzekucyjnego.....	287
1.2. Zajęcie.....	289
Zajęcie rzeczy znajdujących się w mieszkaniu dłużnika	290
Ustalenie przez komornika własności zajętej rzeczy.....	292
Zajęcie rzeczy wchodzącej w skład majątku wspólnego	295
Termin do wniesienia powództwa o zwolnienie od egzekucji.....	297
Sposób zajęcia.....	298
1.3. Zawiadomienie o zajęciu	298
1.4. Skutki prawne zajęcia.....	300

1.5. Chwila usunięcia.....	301
1.6. Dozór	301
2. Sprzedaż.....	302
2.1. Sprzedaż z wolnej ręki.....	303
2.2. Sprzedaż na rzecz lub za pośrednictwem przedsiębiorcy.....	304
Sprzedaż rzeczy, których zbycie wymaga zezwolenia	304
2.3. Sprzedaż licytacyjna.....	305
2.4. Sprzedaż w drodze licytacji elektronicznej.....	307
Przedmiot sprzedaży.....	308
Wniosek wierzyciela.....	308
Odebranie dozoru.....	309
Termin złożenia wniosku	309
Czynności w systemie teleinformatycznym	310
Obwieszczenie o sprzedaży	310
Czas trwania licytacji.....	310
Publiczny charakter licytacji.....	311
Złożenie rękojmi	311
Chwila rozpoczęcia i zakończenia licytacji	312
Skarga na udzielenie przybicia.....	313
Wybór przedsiębiorcy oraz nabywcy z wolnej ręki w systemie teleinformatycznym.....	313
2.5. Sprzedaż przez przejęcie na własność.....	314
Zaliczenie egzekwowanej wierzytelności na cenę nabycia.....	315
3. Skutki sprzedaży.....	317
4. Wierzyciele uczestniczący w egzekucji świadczeń pieniężnych z ruchomości	319

Rozdział X

Egzekucja z rachunków bankowych	320
1. Charakter i przedmiot egzekucji.....	320
2. Ochrona wkładów	326
3. Zakres tajemnicy bankowej	331
4. Wszczęcie egzekucji z rachunku bankowego	335
5. Zajęcie rachunku bankowego.....	338
6. Skutki zajęcia. Zakaz wypłat z zajętego rachunku bankowego.....	343
7. Zbieg postępowania zabezpieczającego i egzekucji.....	348
8. Zbieg egzekucji	349
9. Egzekucja z rachunku wspólnego	349
10. Odpowiedzialność za szkodę.....	353
11. Egzekucja z rachunku bankowego, do którego wystawiono dowód imienny lub na okaziciela.....	355

Rozdział XI

Egzekucja z wynagrodzenia za pracę	358
1. Charakter i przedmiot egzekucji.....	358
2. Ochrona wynagrodzenia.....	363
3. Wszczęcie egzekucji z wynagrodzenia za pracę	369
4. Zajęcie wynagrodzenia za pracę	371
5. Skutki zajęcia wynagrodzenia za pracę i obowiązki pracodawcy.....	374
6. Prawa wierzyciela	377
7. Ciągłość zajęcia wynagrodzenia za pracę.....	379
8. Umorzenie postępowania egzekucyjnego z wynagrodzenia za pracę.....	382
9. Środki przymusu	383

Rozdział XII

Egzekucja z wierzitelności i innych praw majątkowych	387
1. Egzekucja z innych praw majątkowych	387
1.1. Przedmiot egzekucji.....	387
1.2. Wszczęcie egzekucji – zajęcie innego prawa majątkowego	388
1.3. Zajęcie praw własności przemysłowej.....	389
1.4. Zajęcie prawa wchodzącego w skład majątku wspólnego małżonków	390
1.5. Zajęcie praw dłużnika na wypadek wystąpienia ze spółki cywilnej lub jej rozwiązania.....	390
1.6. Zajęcie prawa dłużnika do żądania działu majątku.....	391
1.7. Zajęcie praw współnika z tytułu udziału w spółce prawa handlowego.....	392
1.8. Zajęcie instrumentów finansowych zapisanych na rachunku.....	396
1.9. Skutki zajęcia.....	398
1.10. Opis i oszacowanie	399
1.11. Zaspokojenie wierzyciela.....	400

Rozdział XIII

Wyjawienie majątku	403
1. Pojęcie	403
Komornicze wyjawienie majątku.....	404
2. Osoby uprawnione do złożenia wniosku.....	408
3. Legitymowany biernie w postępowaniu o wyjawienie majątku.....	409
4. Sposób wyjawienia majątku.....	412
5. Wniosek o wyjawienie majątku.....	413
6. Zażalenie.....	416
7. Nowy wykaz.....	422

Rozdział XIV

Egzekucja z nieruchomości	427
1. Wszczęcie egzekucji – właściwość komornika i uczestnicy.....	427
2. Zajęcie.....	430
3. Zarząd zajęłą nieruchomością.....	434
4. Opis i oszacowanie.....	439
5. Obwieszczenie o licytacji.....	442
6. Warunki licytacyjne.....	445
Rękojnia.....	445
7. Zaoferowanie sumy wywołania.....	447
Złożenie ceny nabycia.....	447
Możliwość udziału w przetargu (art. 976 i 977 k.p.c.).....	449
8. Licytacja.....	451
9. Przybicie.....	454
10. Przysądzenie własności.....	456
11. Egzekucja z ułamkowej części nieruchomości oraz użytkowania wieczystego.....	459
12. Uproszczona egzekucja z nieruchomości.....	461

Rozdział XV

Podział sumy uzyskanej z egzekucji	466
1. Uwagi ogólne.....	466
2. Przywilej egzekucyjny.....	466
2.1. Kategoryzacja przywilejów egzekucyjnych.....	468
2.1.1. Przywileje szczególne i ogólne.....	471
2.1.2. Kolizja przywilejów egzekucyjnych.....	472
2.1.3. Chwila ustalenia zakresu przywileju egzekucyjnego.....	473
3. Plan podziału.....	474
3.1. Liczba planów podziałów.....	476
3.2. Treść planu podziału.....	478
Sumy podlegające podziałowi.....	479
Świadczenie wyrażone w walucie obcej.....	483
3.3. Kategorie należności.....	483
3.3.1. Koszty egzekucyjne.....	484
3.3.2. Należności alimentacyjne.....	487
3.3.3. Należności za pracę.....	489
3.3.4. Należności wynikające z wierzytelności zabezpieczonej hipoteką morską.....	493
3.3.5. Kolejność zaspokajania należności w kategorii 5.....	494
3.3.5.1. Zakres zaspokojenia w kategorii 5 zabezpieczonych hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym lub zastawem skarbowym.....	495
3.3.6. Należności za pracę niezaspokojone w kategorii trzeciej.....	500

3.3.7. Należności, do których stosuje się przepisy działu III Ordynacji podatkowej.....	500
3.3.8. Należności wierzycieli, którzy prowadzili egzekucję.....	500
3.3.9. Inne należności.....	501
3.3.10. Kolejność zaspokojenia należności z własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu.....	501
3.3.11. Roszczenia nabywcy wynikające z odstąpienia od umowy deweloperskiej.....	502
3.4. Kolejność zaspokojenia należności w poszczególnych kategoriach.....	503
3.5. Szczególna regulacja hipotek.....	504
3.6. Doręczenie planu i jego zaskarżenie.....	505
4. Podział sumy uzyskanej z wynagrodzenia za pracę, ruchomości, wierzycielności i innych praw majątkowych.....	506
5. Podział sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości.....	509
Uczestnicy plany podziału.....	510
Wierzyciel hipoteczny.....	511
Hipoteka ustawowa.....	512
Hipoteka niewyczerpana. Hipoteka zabezpieczająca kilka wierzycielności.....	514
Hipoteka łączna.....	514
Wierzycielności warunkowe.....	516

Rozdział XVI

Egzekucja świadczeń niepieniężnych.....	518
1. Uwagi ogólne.....	518
2. Egzekucja wydania rzeczy ruchomej.....	518
3. Egzekucja wydania nieruchomości lub statku albo opróżnienia pomieszczenia.....	520
Opróżnienie lokalu służącego zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych dłużnika.....	525
Lokal socjalny, zamienny, pomieszczenie tymczasowe.....	526
Tryb wykonania obowiązku opróżnienia lokalu.....	527
Wykonanie obowiązku wobec dłużnika, któremu przysługuje prawo do pomieszczenia tymczasowego.....	529
Wykonanie obowiązku wobec dłużnika, któremu nie przysługuje prawo do pomieszczenia tymczasowego.....	530
Usunięcie ruchomości – opróżnienie nieruchomości, statku lub pomieszczenia.....	530
4. Egzekucja obowiązku złożenia oświadczenia woli.....	531
5. Egzekucja obowiązku czynienia.....	533
5.1. Egzekucja czynności zastępowalnych.....	533
5.2. Egzekucja czynności niezastępowalnych.....	536
Czynności niezastępowalne.....	536

Wymierzenie grzywny i jej wykonanie	539
Nałożenie obowiązku zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej.....	541
6. Egzekucja obowiązku zaniechania i znoszenia.....	544
Nałożenie obowiązku zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej na rzecz wierzyciela	546
 Rozdział XVII	
Egzekucja z udziałem skarbu państwa oraz przedsiębiorców.....	548
1. Egzekucja z udziałem Skarbu Państwa	548
Egzekucja obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przez wydanie i niewydanie aktu normatywnego.....	549
2. Egzekucja z udziałem przedsiębiorców.....	550
2.1. Zwolnienie od zajęcia przedmiotów służących prowadzeniu działalności gospodarczej.....	551
2.2. Egzekucja przez zarząd przymusowy.....	552
2.3. Egzekucja przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego.....	558
 Rozdział XVIII	
Egzekucja świadczeń alimentacyjnych.....	562
Regulacja	562
Klauzula wykonalności	566
Właściwość komornika.....	566
Ograniczenie wyłączeń spod egzekucji	568
Szczególne uprawnienia dłużnika	569
Dopuszczalność wstrzymania przez komornika egzekucji do czasu wyczerpania nadpłaty świadczeń alimentacyjnych	571
 Bibliografia	573

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- k.c.** – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm.)
- k.k.w.** – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. z 2018 r. poz. 652 ze zm.)
- k.m.** – ustawa z 18.09.2001 r. – Kodeks morski (Dz.U. z 2018 r. poz. 2175 ze zm.)
- k.p.** – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 917 ze zm.)
- k.p.c.** – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1360 ze zm.)
- k.p.k.** – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1987 ze zm.)
- k.r.o.** – ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2017 r. poz. 682 ze zm.)
- k.s.h.** – ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1577 ze zm.)
- o.p.** – ustawa z 29.08.1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2018 r. poz. 800 ze zm.)
- p.g.k.** – ustawa z 17.05.1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 2019 r. poz. 725)
- pr. bank.** – ustawa z 29.08.1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2187)
- pr. not.** – ustawa z 14.02.1991 r.- Prawo o notariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 540)
- pr. restr.** – ustawa z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2019 r. poz. 243 ze zm.)
- pr. upadł.** – ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 2344 ze zm.)
- r.o.l.** – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 22.12.2011 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania w sprawach o opróżnienie lokalu lub pomieszczeń albo o wydanie nieruchomości (Dz.U. z 2012 r. poz. 11)
- u.k.k.** – ustawa z 28.02.2018 r. o kosztach komorniczych (Dz.U. z 2018 r. poz. 770 ze zm.)
- u.k.s.** – ustawa z 22.03.2018 r. o komornikach sądowych (Dz.U. poz. 771 ze zm.)
- u.k.s.c.** – ustawa z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 300 ze zm.)
- u.k.s.e.** – ustawa z 29.08.1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. z 2018 r. poz. 1309 ze zm.) – uchylona

- u.k.w.h.** – ustawa z 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2018 r. poz. 1916 ze zm.)
- u.r.s.g.** – ustawa z 24.05.1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (Dz.U. z 2016 r. poz. 723)
- u.z.r.** – ustawa z 6.12.1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz.U. z 2018 r. poz. 2017)

Czasopisma i publikatory

- Biul. SN** – Biuletyn Sądu Najwyższego
- GS** – Głos Sądownictwa
- GSP** – Gdańskie Studia Prawnicze
- KPP** – Kwartalnik Prawa Prywatnego
- MoP** – Monitor Prawniczy
- NPN** – Nowy Przegląd Notarialny
- MoP** – Monitor Prawniczy
- OSAB** – Orzecznictwo Sądów Apelacji Białostockiej
- OSN** – Orzecznictwo Sądu Najwyższego
- OSNC** – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
- OSNCK** – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna i Karna
- OSNCP** – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna i Pracy
- OSNP** – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy
- OSP** – Orzecznictwo Sądów Polskich
- OSPiKA** – Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
- OTK A** – Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. Seria „A”
- OTK ZU** – Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. Zbiór Urzędowy
- Pal.** – Palestra
- PE** – Problemy Egzekucji
- PES** – Problemy Egzekucji Sądowej
- PiP** – Państwo i Prawo
- PPC** – Polski Proces Cywilny
- PPE** – Przegląd Prawa Egzekucyjnego
- PPH** – Przegląd Prawa Handlowego
- Pr.Bank** – prawo bankowe
- Pr. Gosp.** – prawo gospodarcze
- Prok. i Pr.** – Prokuratura i Prawo
- PS** – Przegląd Sądowy
- PUG** – Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
- Rej.** – Rejent
- RPEiS** – Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
- SC** – Studia Cywilistyczne
- SP** – Studia Prawnicze

Rozdział I

KOMORNICY SĄDOWI

1. Status komornika sądowego

Odnosząc się do roli komornika sądowego w postępowaniu egzekucyjnym, należy przede wszystkim zwrócić uwagę na jego status prawny. Zgodnie z art. 2 ust. 1 u.k.s. komornik jest funkcjonariuszem publicznym działającym przy sądzie rejonowym. W treści uzasadnienia do projektu ustawy o komornikach sądowych wskazano, że „komornik nie świadczy żadnych usług wobec stron postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego, lecz wykonuje władzę publiczną – państwowe imperium w zakresie przymusowego wykonywania orzeczeń. Odróżnia go to całkowicie od innych przedstawicieli wolnych zawodów prawniczych, którzy realizują swoje zadania – co do zasady – w ramach mniej lub bardziej ograniczonej swobody kontraktowej i tylko wyjątkowo zmuszeni są świadczyć swoje usługi w warunkach przymusu (np. wyznaczeni przez sąd na obrońcę z urzędu i za urzędową stawkę)”¹. Co więcej, komornik sądowy nie tylko ma status funkcjonariusza publicznego, lecz także jest organem władzy publicznej w znaczeniu funkcjonalnym, co niewątpliwie pozwala umieścić go w kręgu podmiotów zobowiązanych do udzielania posiadanej informacji publicznej, o ile oczywiście informacja, o którą zwrócił się wnioskodawca, ma walor informacji publicznej². Komornik sądowy przy wykonywaniu tych zadań realizuje funkcje państwa i nie wchodzi z uczestnikami postępowania w stosunki cywilnoprawne; stosunek prawny między komornikiem, będącym funkcjonariuszem publicznym (art. 1 u.k.s.e.), a uczestnikami postępowania egzekucyjnego ma charakter publicznoprawny³. Komornik jest monokratycznym organem, wyposażonym przez państwo w określone władcze kompetencje zarówno wobec osób (art. 761 i 764 k.p.c.), jak i wobec innych instytucji publicznych (art. 761 i 765 k.p.c.). Komornik został upoważniony do nakładania kar, co jest atrybutem władzy publicznej. Zarówno art. 758 k.p.c., jak

¹ Z uzasadnienia do projektu ustawy o komornikach sądowych, VIII kadencja, druk. sejm. nr 1582, s. 3.

² Wyrok WSA w Gliwicach z 20.8.2013 r., IV SAB/GI 46/13, LEX nr 1365361.

³ Uchwała SN z 18.10.2013 r., III CZP 57/13, OSNC 2014/6, poz. 61.

i art. 2 u.k.s. podkreślają organizacyjne i funkcjonalne powiązanie komornika z władzą sądowniczą, a więc z konstytucyjnie wyodrębnioną postacią władzy publicznej. Komornicy działają przy sądach rejonowych, nie wchodząc jednak w ich strukturę. Nie są też organem władzy sądowniczej (z uwagi na odmienność funkcji, nie polegającej na wymierzaniu sprawiedliwości – art. 175 ust. 1 Konstytucji RP). Komornicy są strukturą wyodrębnioną, wyposażoną we władztwo, o własnych kompetencjach⁴. Należy tym samym uznać, że komornik jest pomocniczym organem wymiaru sprawiedliwości⁵. Komornik sądowy jest szczególnego rodzaju organem władzy publicznej, ponieważ znajduje się poza strukturą administracji publicznej. Jak stanowi art. 3 ust. 1 u.k.s., komornik jest organem władzy publicznej w zakresie wykonywania czynności w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym. Czynności te wykonuje komornik, z uwzględnieniem wyjątków przewidzianych w ustawach. Jednocześnie art. 3 ust. 2 *in fine* stanowi, że zlecenie ich wykonywania jest dopuszczalne jedynie w celu przygotowania do wykonywania zawodu komornika.

Komornik sądowy nie jest przedsiębiorcą (podmiotem gospodarczym) prowadzącym działalność gospodarczą⁶. Komornikowi, w świetle art. 3 k.p., przysługuje przymiot pracodawcy – osoby fizycznej zatrudniającej pracowników w kancelarii komorniczej w związku z prowadzoną osobiście szczególną działalnością zawodową. Przepisy te należy interpretować w ten sposób, że mimo iż komornicy formalnie nie są przedsiębiorcami, to dla potrzeb prawa podatkowego i prawa ubezpieczeń społecznych są traktowani jak osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą⁷.

Komornik ma obowiązek prowadzenia postępowania egzekucyjnego zgodnie z przepisami je regulującymi, treścią tytułu wykonawczego i wnioskiem egzekucyjnym wierzyciela, który jest dysponentem postępowania egzekucyjnego⁸. Podlega on nadzorowi sądu oraz nadzorowi odpowiedzialnemu prezesa sądu rejonowego, przy którym działa, o czym będzie mowa w dalszej części opracowania. Według projektodawców nowej ustawy o komornikach sądowych komornik, wykonując swoje obowiązki, w sposób oczywisty wchodzi niezwykle daleko w podstawowe konstytucyjnie chronione prawa i wolności, w tym w prawo do prywatności, miru domowego, prawo własności, same zaś uciążliwości związane z egzekucją skutkują zazwyczaj pogorszeniem warunków bytowych jednostki lub mogą spowodować utratę jej płynności finansowej. Mając powyższe na uwadze, jak również fakt, że swoją władzę komornik czerpie wyłącznie od państwa, w interesie publicznym leży, aby to właśnie państwo miało pełną kontrolę nad tym, komu władzę powierza, aby miało pełen wgląd w czynności komornika – funkcjonariusza publicznego i posiadało możliwość szybkiego usuwa-

⁴ Wyrok TK z 26.2.2013 r., SK 12/11, OTK-A 2013/2, poz. 19.

⁵ K. Lubiński, *Status publicznoprawny komornika sądowego [w:] Analiza i ocena ustawy o komornikach sądowych i egzekucji*, red. A. Marciniak, Sopot 2000, s. 16.

⁶ Wyrok NSA w Katowicach z 29.05.2002 r., I SA/Ka 543/01, LEX nr 77871.

⁷ Wyrok WSA w Warszawie z 22.11.2016 r., III SA/Wa 2694/15, LEX nr 2260907.

⁸ Wyrok SA we Wrocławiu z 6.04.2016 r., I ACa 152/16, LEX nr 2432028.

nia stwierdzonych nieprawidłowości, jak też możliwość pozbawiania urzędu osób go niegodnych, albowiem dalsze wykonywanie przez te osoby obowiązków mogłoby spowodować niepowetowane szkody⁹.

Komornik przy wykonywaniu zadań kieruje się dobrem wymiaru sprawiedliwości oraz interesem publicznym (art. 2 ust. 3 u.k.s.). W kontekście tych kryteriów w nowym stanie prawnym, odznaczającym się w wysokim stopniu represyjnością wobec komorników sądowych, pojawia się zasadnicze pytanie, jak komornik sądowy ma pogodzić ochronę interesu publicznego z własnym interesem, wyrażającym się chociażby w zapewnieniu rentowności kancelarii komorniczej. Z pewnością istotne znaczenie mają w tym względzie postanowienia Kodeksu Etyki Zawodowej Komornika Sądowego, który kształtuje standardy wykonywania tego zawodu, również z perspektywy jego statusu jako funkcjonariusza publicznego.

Komornik, w ramach pełnionej służby, organizuje indywidualną kancelarię komorniczą. Kancelaria to zespół osób i środków materialnych służących do obsługi komornika w zakresie powierzonych mu zadań i czynności (art. 7 ust. 2 u.k.s.). Siedziba kancelarii znajduje się w rewirze komorniczym, w którym komornik został powołany. Komornik może prowadzić tylko jedną kancelarię. Komornik nie może tworzyć filii kancelarii, oddziałów ani innych jednostek organizacyjnych służących jej obsłudze. Wyjątkiem od zakazu prowadzenia więcej niż jednej kancelarii jest przypadek, gdy komornik prowadzący kancelarię zostanie wyznaczony na zastępcę innego komornika lub kuratora kancelarii. W takiej sytuacji zastępca lub kurator kancelarii prowadzi jednocześnie własną kancelarię oraz kancelarię zastępowanego komornika.

Według art. 15 ust. 1 u.k.s. komornik ma obowiązek w terminie miesiąca od dnia zawiadomienia o tym, że decyzja o jego powołaniu na stanowisko jest ostateczna, utworzyć albo objąć kancelarię i zgłosić ten fakt Ministrowi Sprawiedliwości. Wykonanie tego obowiązku podlega kontroli prezesa właściwego sądu rejonowego (art. 15 ust. 2 u.k.s.), który w terminie 14 dni weryfikuje, czy kancelaria spełnia wymogi przewidziane w przepisach prawa oraz zapewnia możliwość samodzielnego i niezależnego wykonywania zadań komornika. Na komorniku spoczywa obowiązek utrzymywania kancelarii na poziomie odpowiednim do godności urzędu i posiadanych środków, niezależnie od jej wielkości i miejsca położenia. W ustawie o komornikach sądowych określono zasady prowadzenia kancelarii komorniczej (art. 30, 153–164 u.k.s.) oraz jej likwidacji (art. 57–64 u.k.s.). Nie należy również zapominać, że kancelaria komornicza stanowi jednostkę organizacyjną pracodawcy – w ujęciu osobowym, materialnym i organizacyjno-technicznym, w ramach której i za pomocą której pracodawca realizuje swoje zadania (zakład pracy w ujęciu przedmiotowym). Zatrudnionych w kancelarii pracowników łączy umowa o pracę z komornikiem i jest on dla tych pracowników pracodawcą w rozumieniu art. 3 k.p. Zastępca komornika, przejmując

⁹ Z uzasadnienia do projektu ustawy o komornikach sądowych, VIII kadencja, druk. sejm. nr 1582, s. 5.

Publikacja przybliży tematykę postępowania egzekucyjnego oraz nowych ustaw o komornikach sądowych i o kosztach komorniczych. Omówiono w niej m.in. zagadnienia dotyczące:

- kosztów postępowania sądowego,
- klauzuli wykonalności i tytułów egzekucyjnych,
- wszczęcia, zawieszenia i umorzenia postępowania,
- ograniczenia egzekucji oraz powództwa przeciwegzekucyjnego,
- egzekucji świadczeń pieniężnych, tj. egzekucji z ruchomości, zajęcia, dozoru, sprzedaży, sprzedaży licytacyjnej,
- egzekucji z rachunków bankowych i z wynagrodzenia za pracę,
- egzekucji świadczeń niepieniężnych,
- egzekucji świadczeń alimentacyjnych po ostatnich zmianach,
- podziału sumy uzyskanej z egzekucji.

Cenieni autorzy i praktycy specjalizujący się w tematyce egzekucji sądowej uwzględniają wszystkie najnowsze zmiany prawa, a w szczególności:

- ustawę o komornikach sądowych,
- ustawę o kosztach komorniczych,
- nowelizacje kodeksu postępowania cywilnego np. w zakresie zajęcia ruchomości, zajęcia rachunku bankowego, egzekucji alimentów.

Książka jest przeznaczona dla komorników sądowych, doradców podatkowych, adwokatów, radców prawnych, sędziów. Może być przydatna także pracownikom naukowym i studentom.

Jacek Gołaczyński – profesor doktor habilitowany nauk prawnych, specjalista oraz autor wielu publikacji z zakresu prawa i postępowania cywilnego, członek Komisji kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego poprzednich kadencji, sędzia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

